

Nr 158.

Av herr **Lübeck**, om anslag till ersättning åt entreprenören för grundläggning m. fl. arbeten vid Södermanlands regementes kasern för å entreprenaden liden förlust.

Sedan byggnadsentreprenören Granit- och Beton-A.-B. i Stockholm den 20 november 1916 tecknat kontrakt med arméns kasernbyggnadsnämnd angående utförande av planerings-, grundläggnings-, sockel- och rörgravsarbeten för Södermanlands regementes kasernetablissemang vid Strängnäs, hade, på grund av under arbetets fortgång uppkommen kristid, grundvalen för samtliga beräkningar fullständigt rubbats, huvudsakligen därför, att priserna å alla slag av materialier samt arbetslönerna stego oavbrutet och till en förut okänd höjd.

Såsom exempel på stegringen å materialier kunna nämnas följande priser å för här ifrågavarande arbeten mest nödvändiga slag: betonggrus 1917 kr. 3: 15, 1918 kr. 6: 75 pr m³, dynamit 1916 kr. 3: 25, mars 1918 kr. 5: 30 pr kg. (måste sedan ersättas med annat material); tändhattar 1916 kr. 46: — pr 1,000 st., mars 1918 kr. 76: 50, maj 1918 kr. 400: — (handgjorda), stubintråd pr ring 1916 kr. 0: 45, september 1918 kr. 1: 30 (hade varit uppe i kr. 1: 45).

Genom de nämnda stegringarna förorsakades entreprenören en direkt förlust, som beräknats uppgå till kr. 101,117: 25.

I underdånig skrivelse till Konungen den 15 juli 1919 har entreprenören gjort framställning om ersättning för så stor del av denna förlust, som motsvarar ökningen i arbetslöner eller kr. 96,707: 56.

Emellertid har Kungl. Maj:t, ehuru kasernbyggnadsnämnden åtminstone i viss omfattning tillstyrkt framställningen, den 7 november 1919 förklarat densamma icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Kungl. Maj:ts beslut torde för visso föranletts därav, att gällande avtal formellt icke medgäve ersättning i dylika fall.

På grund av de alldeles särskilda förhållanden, som förorsakat den avsevärda förlust, entreprenören lidit, har emellertid en framställning till riksdagen i förevarande ärende synts överensstämma med billighet och rättvisa.

Arméns kasernbyggnadsnämnd har den 30 oktober 1919 givit utlåtande över entreprenörens framställning till Kungl. Maj:t (Bil. A). I detta utlåtande ingår bl. a. följande:

» — — — — Då bolagets hela förlust å entreprenaden utgör kr. 101,117: 25, då den av detsamma begärda ersättningen, som motsvarar ökningen av själva arbetskostnaderna, uppgår till kr. 96,707: 56, samt då prisökningen å administrationskostnaderna ganska nära torde sammanfalla med skillnaden mellan sistnämnda tvänne belopp, kan bolagets framställning sägas i realiteten innebära en begäran om ersättning för de meromkostnader för materialier och arbeten, vilka icke täckas av den merberörda säkerhets- och vinstmarginalen. I denna form synes framställningen vara av den art, att densamma icke kan avvisas enbart på grund av bestämmelsen i gällande entreprenadförordnings § 30 mom. 4, att gottgörelse för mistning av påräknad vinst icke i något fall medgives. — — — —

Nämnden får vitsorda, att de av bolaget utförda arbetena vid etablissemang i Strängnäs verkställt på ett förtjänstfullt sätt och i bästa samförstånd med nämnden och dess arbetsbefäl på platsen.

Ehuru nämnden varken med tillämpning av föreskrifterna i gällande entreprenadförordning, på vilken det åberopade kontraktet är baserat, eller på grund av kontraktets bestämmelser, eller av annan orsak finner sökandebolaget äga laglig rätt till ersättning i förevarande hänseende, anser nämnden dock på grund av vad ovan anförts, och då den stora förlust, bolaget styrkt sig hava lidit, uppkommit på grund av orsaker, över vilka bolaget icke torde hava kunnat råda, oaktat detsamma synes hava iakttagit all nödig försiktighet och omtanke, det vara med billigheten överensstämmande, om någon ersättning kunde beredas bolaget för den förlust, detsamma visat sig hava lidit vid utförandet av ifrågakvarande arbeten.»

Kasernbyggnadsnämnden, som, i den omfattning så ske kunnat, låtit granska de utredningar av olika slag, som bolaget bilagt framställningen, har icke funnit skäl till någon anmärkning mot desamma.

Vid ett kritiskt tillfälle inom byggnadsindustrin har förlikningsmannen rådman A. Cederborg uttalat (och de förhandlande parterna ha däri instämt), att en vid tillfället förordad förhöjning av timpenningarna av 10 öre, resp. 20 öre, att inträda vid angivna tidpunkter, borde betalas av beställarna, såvitt det gällde entreprenader, ingångna före den 6 juli 1917. Här föreliggande fall är ett sådant, då ju kontraktet är dagtecknat november 1916. Parterna och herr Cederborg ansågo denna princip så naturlig, att de använde uttrycket »mot förmodan», då de i sin överenskommelse talade om möjligheten, att någon beställare icke skulle vara villig betala tillägget.

Med åberopande av vad ovan anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ville bevilja ett anslag å högst kr. 101,117: 25 att efter Kungl. Maj:ts beprövande utgå till beredande av ersättning åt entreprenören för grundläggnings- m. fl. arbeten vid kasernetablissemang för Södermanlands regemente i Strängnäs, Granit- och Beton-A.-B. i Stockholm, för de förluster entreprenören till följd av rådande kristid lidit genom tillkommen merkostnad utöver den kontrakterade entreprenadsumman för ifrågavarande arbeten.

Stockholm den 22 januari 1920.

Sven Lübeck.